

Razgovor s Pavelom Gregorićem

Defrančeski, Jan

Source / Izvornik: Čemu : časopis studenata filozofije, 2019, XV, 442 - 445

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:364296>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-12-01**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb](#)
[Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

RAZGOVOR S PAVELOM GREGORIĆEM*

Razgovor vodio
JAN DEFRANČESKI

DEFRAČESKI: Prije gotovo 25 godina osnovan je časopis studenata filozofije: *Čemu*. Kao jedan od osnivača, možete li nam reći kako je izgledao sam početak časopisa? Tko je sve zaslužan za osnivanje časopisa?

GREGORIĆ: Časopis je 1993. pokrenula grupa od desetak nadobudnih studenata filozofije koji su bili gladni znanja, poticaja i događanja. Okosnicu te grupe činili su Tomislav Bogdan, Bojan Štimec, Dinko Župan i ja (Bogdan je danas profesor na Odsjeku za kroatistiku, Župan je na Institutu za povijest, a Štimec je kompjuteraš u Privrednoj banci). Nas četvorica prikupljali smo materijale za prvih nekoliko brojeva i provodili noći u prostorijama Hrvatsko-američkoga društva u Odranskoj ulici, nedaleko od Studentskog doma *Cvjetno*, gdje nam je bio ustupljen na korištenje jedan Macintosh s laserskim printerom. Slagali smo tekst u QuarkXPressu i printali folije koje smo onda nosili u tiskaru. Radovan Švob je radio naslovnice za nekoliko brojeva, nakon što su prva dva broja imala grozne naslovnice. Sjećam se kako smo prikupljali dobrovoljne priloge na hodniku Filozofskog, čime smo plaćali tisak. U tiskaru smo posuđenim automobilom odlazili podići pakete friško otisnuta časopisa. Prijavljivali smo se više puta na Ministarstvo znanosti za financijsku potporu, ali je nikada nismo dobili. Kako bismo mogli propisno aplicirati za sredstva, osnovali smo Udruženje studenata filozofije, no ni to nam nije puno pomoglo. Bili smo razočarani što je Ministarstvo godinu ili dvije kasnije financiralo časopis studenata filozofije na Hrvatskim studijima, ali nas je minimalnim sredstvima počela financirati uprava Filozofskog, što je omogućilo daljnje izlaženje časopisa.

* Dr. sc. Pavel Gregorić diplomirao je filozofiju i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1996. godine. Magistrirao je filozofiju na Sveučilištu u Oxfordu 1998., gdje je i doktorirao 2003. godine. Bio je docent na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta do 2011. i izvanredni profesor na Odjelu za filozofiju Hrvatskih studija do 2017. godine, od kada radi na Institutu za filozofiju u Zagrebu. Bio je mlađi istraživač na Central European University u Budimpešti (2006./07.), stariji istraživač na Humboldt-Universität u Berlinu (2008./09.), te gostujući istraživač na Sveučilištu u Göteborgu u Švedskoj (2017.-19.). Bio je gost predavač na kalifornijskom sveučilištu Berkeley (2013.) i pariškom sveučilištu Sorbonne I te izlagač na četrdesetak znanstvenih skupova u inozemstvu. Autor je knjiga *Aristotle on the Common Sense* (Oxford, 2007.) i *Horizonti ateizma: prepiska o vjeri, znanosti i smislu života* (Zagreb, 2017.) te većeg broja znanstvenih i stručnih radova. Nedavno je u Matici hrvatskoj objavio prijevod Platonove i Ksenofontove *Sokratove obrane* s uvodom i bilješkama.

DEFRAŇČESKI: Časopis studenata filozofije krasi osebujan i domišljat naziv. Zašto baš *Čemu*?

GREGORIĆ: Tijekom rasprave o naslovu časopisa – toga se jasno sjećam – Dinko Župan je u jednom trenutku nabacio svoj hajdegerijanski smiješak, skupio prste desne ruke iznad dlana i rekao: *Dečki, čemu? Čemu sve to? Ta egzistencijalna zapitanost u svrhu svega - stavimo to u naslov časopisa!* Preostaloj trojici to se učinilo neoborivim prijedlogom, pa smo sljedećih pola sata razglabali o tome hoće li *Čemu* ići s upitnikom ili bez...

DEFRAŇČESKI: Možete li izdvojiti nekoliko etabliranih filozofa koji su za vrijeme studija objavili rad u časopisu *Čemu*?

GREGORIĆ: Ne znam što mislite pod „etabliranim filozofima”, ali prelistavajući prvih deset brojeva koje čuvam u svom uredu na Institutu, mogu izdvojiti sljedeća imena: Petar Šegedin, Barbara Kelčec, Marijan Krivak, Goran Kardaš, Petar Milat. No, ako pogledate rubriku *Razgovori*, vidjet ćete imena Williama Newton-Smitha, Richarda Wissera, Juliusa Tomina, ali i Danila Pejovića, Igora Primorca, Branka Despota. Doduše, izvrstan razgovor koji je moj nekadašnji student Aleksandar Joksić napravio s Danielom Dennettom u broju 18./19. iz 2010., dakle desetljeće i pol nakon prvoga broja, mislim da je bio zvjezdani trenutak časopisa *Čemu*.

DEFRAŇČESKI: Smatrate li još uvijek da je časopis *Čemu* potreban studentima? Zašto?

GREGORIĆ: Teško mi je odgovoriti na ovo pitanje jer odlaskom s Filozofskog 2011. više nemam uvid u potrebe i afinitete studenata ondje, a vremena su se od pokretanja časopisa jako promijenila. U naše doba internet je bio tek u začecima – morali ste ići u Sveučilišni računski centar na računala koja su imala primitivni tekstualni *browser* koji se zvao Gopher. Inozemne knjige bile su rijetkost. Samo za ilustraciju: nas nekoliko nadobudnih odlučili smo u tjednom kružoku čitati Aristotelovu *Metafiziku*. Ona nam je bila dostupna samo u Ladanovu jezično–idio–sinkrastičnom prijevodu bez filozofskog aparata. Nakon nekog vremena doznali smo da postoji Rossovo dvotomno izdanje teksta *Metafizike* s komentarom, no to nigdje nismo mogli nabaviti. Bile su to ratne godine, još ni sustav međubibliotečne posudbe nije bio uspostavljen. Netko je čuo da se u nekom antikvarijatu u Grazu to može kupiti za 150 njemačkih maraka, no to nam je bilo nedostupno, budući da se radilo o iznosu jedne prosječne mjesečne plaće u Hrvatskoj. Danas Rossovo izdanje možete besplatno skinuti s interneta. Baš kao i svih pet svezaka Bekkero–va referentnoga izdanja cijeloga Aristotela i hrpu izvrsne sekundarne literature.

Isto tako, studenti svoje eseje i prijevode sada mogu objavljivati na blogovima i *Facebook* grupama – tako da ne znam je li časopis kao takav još uvijek potreban. Pa ipak, studentski časopis imao je – i još uvijek može imati – ulogu medija koji studente međusobno zbližava, ali i priprema za nastavak studija na doktorskoj razini, gdje se očekuje da studenti počnu objavljivati prve znanstvene i stručne radove. Da biste objavljivali znanstvene i stručne radove u kvalitetnijim znanstvenim časopisima, morate znati kako se pišu tekstovi, morate iskusiti postupak istorazinske prosudbe (*peer-review*), pa bi studentski časopis mogao poslužiti kao mjesto za vježbu. Osim toga, studentski je časopis odličan medij za prijevode kraćih tekstova, prikaze knjiga i izvještaje s događanja, što su sve prikladne forme studentskog angažmana. Imajte na umu da nikada nećete imati toliko vremena za slobodno istraživanje raznih tema i okušavanje u raznim formama i žanrovima kao tijekom studija.

DEFRANČESKI: Počeli ste s objavama radova u studentskom časopisu *Čemu*, a danas imate iza sebe filozofska djela cijenjena na međunarodnoj razini. Je li Vam iskustvo studentskog rada na časopisu pomoglo kasnije u karijeri?

GREGORIĆ: Pomoglo je, ali samo neizravno. Naime, naš je časopis bio vrlo skroman, nismo znali što je to *peer-review* i nitko od profesora nije nas u to uputio niti je, koliko se sjećam, uopće bio angažiran pri selekciji i poboljšavanju radova. Objavljivali smo gotovo sve što bi nam kolege studenti poslali. Sad kad pogledam, bilo bi bolje da većina toga nikada nije objavljena (to sigurno vrijedi za moje tekstove). No, pisanje za studentski časopis ipak nas je tjeralo da se informiramo, da čitamo više nego je bilo propisano za prolaz na ispitu, da poradimo na svom hrvatskom izričaju, da reflektiramo o poželjnim i nepoželjnim osobinama filozofskog teksta. Također, rad na studentskom časopisu čvrst je dokaz zainteresiranosti za studij, marljivosti i inicijative, što je sigurno bilo od pomoći kad smo se prijavljivali za nastavak studija, stipendije i poslove.

DEFRANČESKI: Na kojim projektima trenutno radite i koji su Vam planovi za budućnost?

GREGORIĆ: Trenutno završavam dvije uredničke zbirke, jedno je komentar uz Pseudo-Aristotelov spis *O svijetu* za *Cambridge University Press*, a drugo je zbirka članaka o Aristotelovoj filozofiji uma za *Routledge*. Imam projekt o hrvatskom renesansnom aristotelizmu koji financira Hrvatska zaklada za znanost u sklopu kojega ćemo objaviti neke dosad neobjavljene tekstove Nikole Vitova Gučetića, Antuna Mede i Matije Frkića. Baš smo u postupku potpisivanja ugovora s uglednim nizozemskim akademskim izdavačem Brill za novo kritičko izdanje Gučetićeve

komentara uz prvu knjigu Aristotelove *Retorike*. U idućih godinu-dvije izaći će moji prijevodi Pseudo-Aristotelova spisa *O svijetu*, Humeovih *Dijaloga o prirodnoj religiji* i znamenite prepiske između Samuela Clarkea i Gottfrieda Leibniza, kao i niz znanstvenih članaka i poglavlja na kojima sam radio proteklih godina.